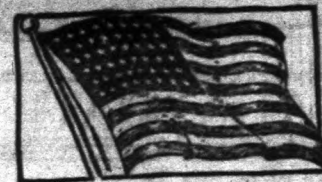

SZABADSÁG

A legnépszerűbb és legnagyobb magyar lap Amerikában. — Megjelenik minden nap.

Bevádat lapok: Magyar Híradó, Magyarok Csillaga, Esti Újság, Amerikai Hírlap, Magyar Napilap, Magyar Hírmondó, Californiai Magyar Farmer.

The oldest established and largest Hungarian Paper Published Daily.

NO. 219. SZÁM.

HARMONEGYEDIK ÉVFOLYAM.

Cleveland, New York, Chicago, Pittsburgh, Detroit, csütörtök, 1923, szeptember 20.

THIRTY-FOURTH YEAR. EGYES SZÁM ÁRA 2 CENT.

NEM KELL LESZERELÉSI KONFERENCIA EURÓPÁNAK

WASHINGTON, szept. 18. — Az Egyesült Államok lépéseket tett, hogy három külföldi ország álláspontját kipróbálja egy újabb lefegyverzési konferenciával szemben. A három ország közül kettő idegenkedik az újabb konferencia eszméjétől. A harmadik hajlandó volna résztvenni a javasolt tárgyalásokon.

mában történt s ez a kormány nem intézett közvetlenül kérdéseket ebben a tárgyban a többi kormányokhoz. A második konferencia célja az első washingtoni konferencia eredményeinek kiegészítése és befejezése lett volna. A Csendes óceáni kérdéseket mélyebben vitatták volna meg s újabb kísérlet történt volna arra, hogy a tengerallati és a légi fegyverkezést korlátozzák.

mint az előkészítő kérdések-re adott feleletekből kitűnik, habozó ebben a tárgyban. Anglia úgy látszik arra gondol, hogy a konferencia megszervezésére esetleg kísérletet tethetnek arra, hogy a Ruhr kérdésében elfoglalt álláspontjának feladására, vagy enyhítésére kényszerítsék.

Franciaország szintén nem valami nagyon lelkesedett konferencia eszméjéért. Párisban attól tartanak, hogy ezen a javasolt konferencián szövetségesei esetleg kísérletet tethetnek arra, hogy a Ruhr kérdésében elfoglalt álláspontjának feladására, vagy enyhítésére kényszerítsék.

vezte, hogy újabb konferenciát fog összehívni s azon befejezésre juttatva az elsőnek munkáját, megvalósítani igyekszik majd a nemzetek társulásától alkotott felfogását. A néhai elnök remélte, hogy a nemzeteket 1925-ben, vagy a rá következő esztendőben újabb tárgyalás asztal körül gyűjtheti. Valószínűleg az adminisztrációja alatt indultak meg a puhatolódások a konferencia irányában.

NEHEZEN TISZTUL KI EURÓPA VIHAROS EGE

UJRA MUNKÁBAN A RUHR VIDÉK

A Rajna menti alkalmazottakban az állami alkalmazottak feladóját az ellenállást.

BERENDEZKEDIK A FORRADALOM

A spanyol katonai diktátor a legsürgősebb kérdések megoldásával foglalkozik.

VÁLTOZATLAN A FIUMEI HELYZET

Félhivatalos nyilatkozat szerint Mussolini nem akarja anektálni Fiumét.

DÜSSELDORF, szept. 18. — Vagy magának a német kormánynak magatartása enyhült meg a Ruhr és a Rajna menti tartományok ellenállásának kérdésében, vagy pedig a kormány elvesztette uralmát saját alkalmazottai felett.

MADRID, szept. 18. — A kormánytisztviselők ma nem voltak hajlandók nyilatkozni a spanyol belpolitikai helyzetről a sajtó képviselői előtt. A tisztviselők minden érdeklődő Riviera tábornokhoz utasították, akik mint a katonai diktatura vezére, szeritük egyedül hivatott, nyilatkozatokat adni.

RÓMA, szept. 18. — Félhivatalos nyilatkozat szerint Giardino tábornoknak fiumei kormányzóvá való kinevezése nem teremtett új helyzetet. A nyilatkozat arra emlékeztet, Foscini ezredest 1921-ben hasonló minőségben küldték ki Fiuméba.

Akárhogy is van, tény az, hogy a cseh német postai alkalmazottak azzal a kéressel kezelték fel a megálló hatóságokat, hogy engedjék meg visszavonulni őket munkájukhoz. A franciák a következők feltételével lettek hozzájárultak a kereset teljesítéséhez.

Riviera tábornok több, mint száz spanyol és külföldi újságíró interjú kérését utasította vissza. A diktátor kijelentette, hogy nem hajlandó további felvilágosításokat nyújtani a nyilvánosság számára. Amint mondta, jelenleg minden idejét sürgős kérdések megoldására fordítja.

"Az a hír, hogy Mussolini miniszterelnök anektálni akarja Fiumét, épp oly neveséges, mint a multban világgá röpietett híradás, hogy állandóan megállva akarja tartani Korfu szigetét — folytatja a nyilatkozat. — Olaszország nem kíván mást, mint a fiumei kérdés megoldását, mert ez a probléma már eddig is súlyos anyagi áldozatokat követelt tőle."

A német alkalmazottaknak is helyre kell állítaniuk a megrongált felszereléseket s biztosítani kell a közlekedés folytonosságát minden vonalon és minden irányban.

Számos kormánytisztviselő lemondott állásáról, mert attól félt, hogy amennyi is a foglalkoztatási Riviera utasítására.

A Messagero a már lezártnak tekinthető olasz-görög válságról írva, megállapítja, hogy Olaszország teljes győzelmet aratott a nemzetek ligájával folytatott vitájában, míg a Lord Robert Cecil, Hjalmar Branting és Hyman által felállított tétel tökéletes vereséget szenvedett. Hyman esetében a lap még azt is kétségbe vonja, hogy a belga megbízott valóban kormányt felfüggesztett-e, mert a római belga követ Hyman genfi tiltakozásának idején úgy nyilatkozott, hogy a brüsszeli kormány teljes mértékben osztja Olaszország álláspontját.

A postai szolgálatban alkalmazott szövetséges katonák a helyükön maradtak. Szükség esetén ezek ellenőrizni fogják a német alkalmazottakat s meg fogják védeni őket a bűncselekményektől, vagy megtorló lépésekkel szemben.

A direktórium hozzájárult az Alfonz király aláírásával ellátott rendelkezés, amely megtiltja minden elszakadási mozgalmat. A rendelkezés záradékot fűggesztettek, amelynek értelmében súlyos börtönbüntetéssel és pénzbírsággal fogják sújtani azt, aki más zászlót tűz ki, mint a spanyol nemzeti lobogót. A rendelkezés megtiltja, hogy közírtakban spanyolon kívül más nyelvet is használhassanak.

ATHÉN, szept. 18. — Mavromichalis görög belügyminiszter az olasz, francia és angol követek előtt ünnepélyesen beszámolt a janinai véres eseményéről. A nagyköveti tanácsnak Görögországhoz intézett jegyzékében megállapított feltételek egyikét így írja a görög kormány teljesítette s az olasz, görög zászlót megderben halad a végő elintézés felé.

A Ruhr vidéki és a Rajna menti német állás gerincét az állami alkalmazottak alkották. Berlinben lehetségesnek tartották, hogy a munkások, a magánalkalmazottak visszatérnek munkájukhoz francia ellenőrzés alatt, de nem tudták elképzelni, hogy az állami alkalmazottak a kormány belegegyezése nélkül, sőt a kormány parancsa ellenére adják az ellenállást. A lehetetlen megtörtént s következményei egyelőre beláthatatlanok.

Az összes nagyköveteit az angol nagykövete is, ma Madridba érkeztek, hogy üdvözöljék az új kormányzatot.

A Tempus ma megállapítja, hogy a Washington kormánytisztosok fegyverszállításokról értesültek, amelyek "bizonyos Földközi tengeri kikötőkből" a Fekete tengeren át Bulgária felé irányultak. Az értesülések szerint Bulgária 250,000 fegyvert, 600 ágyút, köztük több ütvegnyelvű ágyút, 4,000 gépfegyvert és 20,000 önműködő fegyvert kapott, noha a neullyi békeszerződés a bolgár hadsereg létszámát 20,000 főre csökkentette.

Az ellenállás gerincét megröppentető egységileg Le Troquer, francia közmunkaügyi miniszter a Ruhr vidéki munkahelyzetéről a legkedvezőbb jelentést terjesztette elő.

A jelentés megállapítja, hogy például a Viktor bányában, a melyt a franciák csak szeptember 11-én vettek át, ma már teljes üzemben folyik a munka és egyre szaporodó számú német bányászok részvételével.

GENF, szept. 18. — Az ipari szakszervezetek nemzetközi küldöttsége, amely Amsterdamban székelt a különböző országok 20 millió főnyi munkásságának képviselőiben ma manifeszturnóval üdvözölték a nemzetek ligájától szét a nemzetek ligájának összes kiküldöttjeit, a mely manifeszturnó kifejtései, hogy a világ helyreállítása a hadikárpótlás problémájának sürgős és gyökeres megoldásától függ. Kifejtései a manifeszturnó, hogy olyan incidensek, mint például Korfu okkupációja, az az követendő nemzetközi bonyodalmaikkal együtt híven mutatják azt a bizonytalanságot, amelyben az embereket ének és mindaddig, amíg a hadikárpótlási bonyodalmat meg nem oldják, a fegyveres konfliktusok kardja állandóan ott fog lebegni Európa felett.

A városi hatóságok és a járókony intézmények most azon dolgoznak, hogy ideiglenesen elhelyezzék azokat a szerencsétleneket, akik a tüzvész következtében hajlék nélkül maradtak.

SAN FRANCISCO, szept. 18. — A berkleyi tüzvészben kívül észak és közép Californiában három kisebb városokat pusztított el a lángok a föld színeről. Ezeknek a városoknak végtelen erdő és mezőterületek okoztak. Az elpusztult városok: Boyes Springs és Markham Sonora megyében és Eldorado a hasonló nevű megyében. Az erdőtüzeket még mindig nem sikerült lokalizálni.

GENF, szept. 18. — Az ipari szakszervezetek nemzetközi küldöttsége, amely Amsterdamban székelt a különböző országok 20 millió főnyi munkásságának képviselőiben ma manifeszturnóval üdvözölték a nemzetek ligájától szét a nemzetek ligájának összes kiküldöttjeit, a mely manifeszturnó kifejtései, hogy a világ helyreállítása a hadikárpótlás problémájának sürgős és gyökeres megoldásától függ. Kifejtései a manifeszturnó, hogy olyan incidensek, mint például Korfu okkupációja, az az követendő nemzetközi bonyodalmaikkal együtt híven mutatják azt a bizonytalanságot, amelyben az embereket ének és mindaddig, amíg a hadikárpótlási bonyodalmat meg nem oldják, a fegyveres konfliktusok kardja állandóan ott fog lebegni Európa felett.

KIÉLESEDIK OKLAHOMÁBAN A HARC A TÖRVÉNYHOZÁS ÉS A KORMÁNYZÓ KÖZÖTT

Az állami törvényhozás titkos háromtagú bizottsága keresztül akarja vinni azt, hogy rendkívüli ülésszakon vád alá helyezzék a kormányzó.

MUNKÁBAN A KATONAI BÍRÓSÁGOK.

Oklahoma Cityben nyugodt a helyzet, de izgatottan várják a fejleményeket az emberek.

OKLAHOMA CITY, Okla., szept. 18. — Az oklahomai törvényhozás három tagból álló titkos bizottsága működésbe kezdett azzal a céllal, hogy vád alá helyezze a kormányzó J. C. Walton kormányzó ellen. A titkos bizottság tagjai az est folyamán zárt ajtó mögött tárgyalásokat folytattak, azzal a céllal, hogy az állami törvényhozást a kormányzó akarat ellenére is tíz napon belül rendkívüli ülésszakra összehívassák. Ennek a rendkívüli ülésszakra pedig az lenne az egyedüli kötelessége, hogy hivatalból elmozdítsa a kormányzót.

A bizottság és általában a törvényhozás tagjai szembeszállnak a kormányzó abbeli nyegtelisével, hogy börtönbe veteti a renitenskedő törvényhozási tagokat és, mint állítják, össze fognak gyülni formális gyűlésre, dacára annak, hogy egy a képviselőház, mint a szenátus hivatalos helyiségeinek szoronyos katonák őrzik állandóan.

A kormányzó magatartására való tekintettel hamar elkerülhetlennek látszik a komoly hatáskörü összecsúszás az állami kormányzatnak törvényhozó és végrehajtó szervei között.

Mint teljesen megbízható forrásból keljesezgett az est folyamán hatvan távirat ment szét a kormányzó politikájával ellentétben álló törvényhozási címére. A távirat arra hívja fel az illetéket, hogy legyenek készenlábban és szükség esetén jelenjenek meg szombat az állam fővárosában, mert valószínű, hogy kedden meg fogják kísérni a formális ülések megtartását.

Az alsóházának százkilenc, míg a felsőházának harminckett tagja van. Amikor a legutolsó ülésszaknak vége szakadt, a klan azzal díszkedett, hogy a képviselőházban 77, míg a szenátusban 18, vagy husz pártíve van. Hogy a kormányzó vád alá helyezhető legyen a szenátusban kétharmad szótöbbségre lenne szükség.

A törvényhozás tagjai a kormányzó ellenkező jogi nézeteivel szemben azt tartják, hogy a saját kezdeményezésük folytán a kormányzó összehívása nélkül is jöhetnek meg a rendkívüli ülésszakra.

Mialatt a kormányzó ellenfelei ilyenképen elkezdték a maguk komoly manőverét vele szemben, a kormányzó maga beárkózott a kormányzó helyiségeibe és azt üzent a sajtó képviselőinek, hogy senkinek sem áll rendelkezésére, mert nem jól érzi magát. Előzően a kormányzó hosszas értekezést folytatott a katonaság vezetőivel.

Közben a katonaság immár teljesen birtokba vette a várost. A sajtó fényképezéseinek megtiltották azt, hogy a katonaság állásáról fényképfelvételeket vegyenek. A hadizóna bevezető munkálatai pedig közben tovább húzódtak, Muskogee megye felé, amely az állam egyik legbülsőbb lakott megyéje.

Magában a fővárosban a katonai bíróságok folytatják a tárgyalást a klan tulkúpai

A MAROKKAI KORMÁNYZÓ DACOL RIVERÁVAL.

LONDON, szept. 18. Senor Silveira, a spanyol Marokkó afrikai gyarmat főkörmányzója, azt az értesítést kapta Primo Rivera kapitánytól, Spanyolország diktatóriától és miniszterelnökétől, hogy elmozdította a főkörmányzó állásból. Silveira nem hajlandó elismerni Rivera illetékességét s nem távozott hivatalából.

HÓLYAGOS HIMLÓ ESET SAN FRANCISCOBAN.

WASHINGTON, szept. 18. — San Franciscóban egy ember megbetegedett a halálos hólyagos himlőben. A szövetségi közegészségügyi hatóság mindent megtett, hogy a rémes betegség terjedését megakadályozza.

DRÁGABB A VILLAGOS CINCINNATIBAN MEGINT.

CINCINNATI, szept. 18. — A közúti villamosvonalakon a vitélber október 1-től kezdve 8 cent lesz. Jelenleg 7 és fél cent fizet a cincinnati nép.

FOLYTON NŐ A GYEREKMUNKÁS HAD LÉTSZÁMA

Emelkedik az országban a gyermekmunkások száma: biztos jele a prosperitásnak.

STATISZTIKAI ADATOK.

Hivatalos kimutatást közöl a munkaügyi miniszterium.

WASHINGTON, szept. 18. — A munkaügyi miniszterium gyermekmunka ügyosztálya jelentést adott ki a napokban, amely szerint a gyermekmunkások száma 1923 első hat hónapjában 36,6 százalékkal emelkedett a múlt esztendő első hat hónapjának adataival szemben. Ez bármennyire fura is, hasonlóan is talán az első perében, azt jelenti, hogy a prosperitás az országban egyre biztosabb léptekkel halad előre.

A gyermekmunkások száma a háborús esztendőben érte el a zenitjét. Vagyis azokban az esztendőben, mikor a pénz forgalma a leghatározottabban, másszóval a prosperitás a legnagyobb volt. 1920-ban, mint ismeretes, erős üzleti depresszió következett be.

A munkaügyi miniszterium hivatalos kimutatása szerint ebben az esztendőben volt a gyermekmunkások száma a legkisebb. A depresszió, a következő esztendőben, egyre emelkedő prosperitás követte. Ahogy emelkedett a prosperitás, úgy emelkedett a gyermekmunkások száma. S ugyancsak a most nyilvánosságra hozott adatokból, hogy ez a folyamat még egyáltalán nem szűnt meg.

A kimutatás anyaga harminc nagy ipari városra támaszkodik s tizenegy és tizenhat esztendő közötti íjakra vonatkozik. Hogy az ekoru gyermekek közül aktuálisan hány dolgozik, azt a kimutatás nem árulja el, csak azokról szól, akik munkanegyedélyt kértek és kaptak.

A statisztikai kimutatás érdekes összeállításban mutatja az egyes városok között az emelkedést. 1922 és 1923 között a legnagyobb ugrást a connecticuti Waterbury tette: 217 százalékkal emelkedett benne a gyermekmunkások száma, ami az előző esztendővel szemben nyolcszoros emelkedésnek felel meg. Más connecticuti városokban a legkisebb emelkedés 98 százalékos a legnagyobb 178 százalékos volt.

Manchesterben, Louisvillenben és Milwaukeeban egyenként öt-ször annyi gyermek vette ki az ideit a munkanegyedélyt, mint tavaly.

Egyéb, nagy emelkedést mutató városok: a massachusettsi Springfield 215 százalékos, Pittsburg 127 százalékos, San Francisco 85 százalékos, Indianapolis 75 százalékos, Birmingham 65 százalékos, Baltimore 56 százalékos, Philadelphia 75 százalékos.

New Yorkban az év első hat hónapja alatt összesen 18,922 engedélyt adtak ki, a mi 17 százalékkal emelkedésnek felel meg.

HÁROM MUNKÁSNAK RÉMES HALÁLA.

SCHENECTADY, N. Y., szept. 18. — A Mohawk folyó felett épülő híd 230 köbhárd lágy építőanyagot tartalmazott, amely a híd építésénél a fábiól épült vázát és három munkásra zuhant és három munkásra zuhant. A szerencsétleneket valószínűleg magába takarta a tovább zuhant felük a folyó mélyére, a halálba.

TÓ

Angol szókincs... a legnépszerűbb angol-magyar szótár

SZÓTÁR

munka negy... befejeződött és...

Cent

Küldje be... együtt... beérkeztek... A rendelés...

SÁG

HIO.

SZÜKSÉGES

Rendkívüli kedvező... alkalm!

Az állami törvényhozás... metszett... készült

Az állami törvényhozás... \$3.00

Az állami törvényhozás... \$3.00

Az állami törvényhozás... \$3.00

Az állami törvényhozás... \$3.00

Az állami törvényhozás... \$3.00

Az állami törvényhozás... \$3.00

Az állami törvényhozás... \$3.00

Az állami törvényhozás... \$3.00

Az állami törvényhozás... \$3.00

Az állami törvényhozás... \$3.00

Az állami törvényhozás... \$3.00

Az állami törvényhozás... \$3.00

Az állami törvényhozás... \$3.00

Az állami törvényhozás... \$3.00

Az állami törvényhozás... \$3.00

Az állami törvényhozás... \$3.00

Az állami törvényhozás... \$3.00

Az állami törvényhozás... \$3.00

Az állami törvényhozás... \$3.00

Az állami törvényhozás... \$3.00

SHABADSAG

The oldest established and largest Hungarian paper in the United States.

Published Daily by The Szabadsag Printing & Publishing Co.

700-710 Huron Road (P. O. Box 171) Cleveland, O.

Subscription rates: United States \$4.00, Foreign \$6.00.

Entered at the Post Office Cleveland, O. and admitted for transmission through the mails as Second Class Matter.

Room 603, 154 Nassau St., New York City.

HOGYAN CSALNAK ÖSSZE ÉVRŐL-ÉVRE MILLIÓKAT A PÓSTA KIHASZNÁLÁSÁVAL

IV. Ezek a kuruzsok minden betegségre tudnak orvoslást. A rákot ép úgy kigyógyítják, mint a tuberkulózist...

ger lapokban hirdetni kezdett és azt állította, hogy olyan csodaszereket rendelkezik, amely a halottakat vissza tudja adni az életnek...

megkapja, de attól sem nem fog, sem pedig nem hiszik. Fízettél — semmiért. Mindenesetre vannak komoly, érdemleges, figyelembe veendő, minden szelímségtől messze eső hirdetések...

A postahatóságok a nyomára akadnak annak az embernek, aki azt hirdette, hogy a vakokat ki tudja kezelni és felkeresték. Arra a kérdésre, hogy micsoda meglepő szerrel dolgozik, azt a választ adta, hogy őt álmlában Isten látogatta meg...

Ez talán humorosan hangzik, viszont meg vannak a maga tragikus következményei: sok ember szeretné csökkenteni súlyát, sok pedig szeretné szaporítani. Főként a nők azok, akiknek fontos, hogy divatos súly legyen a testük...

Nagyon vigyáznunk az ilyen hirdetésre a jól fontoljuk meg, mielőtt a pénzt elküldjük. Mert aki nem vigyáz, az a saját tapasztalata alapján jön rá arra, hogy mennyivel könnyebb elkülni a pénzt, mint megkeresni.

A diktátorok kora.

EGY szellemes zsurnaliszta legutóbb ezt a frázist lökte bele a köztudatba: "Európa mussolinizálása."

Az új német kancellár mély tisztelettel tekint az olasz diktátor felé és igyekszik kormányzási rendszerében pontosan követni őt.

Azonban Mussolini csak tanítvány. Módszerét Lenintől tanulta. A célja más és az ambíciói mások. De a módszer, az egy és ugyanaz.

Bulgáriában és szerencsétlen szülőházánkból az embereknek a háború óta több diktatúrához is volt szerencséjük. E két ország kormányzásából a diktatúri iz most sem tagadható el.

Spanyolországban a kardjára csap egy katonai diktátor. S erre a csapásra összerúdul egy alkotmányos uralkodó, egy darab pápiros fölé hajlik és készségeen aláírja a nevét a pontozott vonalra.

Ez a szellem mindaddig nem tűnik el a tükörkép ramiájából, amíg Európában meglesznek a mostani politikai, társadalmi és főleg gazdasági bajok.

Ez az ok, a magyarokat és a diktátorokról szó sem lehet többet. Diktátorról csak ott lehet szó, ahol fejtelenségről van szó. Ahol erős kézre van szükség.

Európában óriási bajok tornyosulnak és nagy bajok idején kitör az ember igazi természeté. S az ember igazi természeté ezt diktálja: védekezni.

Ha kitor a vihar: a kapitány felmegy a parancsnoki hidra és ő az ur! Az egyetlen, akinek szava lehet. Parancsa és irányító mozgólata. A szava törvény és gestusa alkotmány.

De: minden egyes érdekelt félnek meg kell tennie minden tőle telhetőt. Ha nem — vége! Vége neki és társainak, hazájának: a hajó elsüllyed a kapitányal együtt! Mussolinizálni csak addig lehet, amíg az emberek felékelnek.

De a hullámsírban már nincs félelem. Csak halál. Csendes és örök pihenés.

NAGYBIRTOK EGY EBÉDERT

A herceg "tragédiája."

NÉHA, úgy látszik, mégsem érdes arisztokratikusnak lenni. Vannak esetek, amikor az arisztokratikus kéleplettel nem fizeti ki magát.

Talán ez a tanulságot le lehetne vonni Hohenlohe-Schillingfürst Viktor hercegnek, Ratibor hercegnek esetéből, aki egy arisztokratikus kéleplettel árán elvesztett 10 milliót.

Az eset maga a következő. Hohenlohe-Schillingfürst hercegnek, az osztrák arisztokrácia egyik legelőkelőbb és leggazdagabb tagjának hatalmas birtokai fekvettek Csehországban, amelyeket a cseh-szlávok kormány az osztrák-magyar monarchia összeomlása után elkobzott és kizajcsolt.

Maga az elkobzás ténye nem jelentett sokat, mert Ratibor hercegnek birtokaitól egyidejűleg Habsburg ház és az osztrák arisztokrácia minden egyes csehországi birtokát elkobozták. Az eset akkor kezdett páratlanul válni a maga nemében, amikor az új, forradalmi cseh-szláv kormány pánában akarta megváltani a herceg birtokait.

A cseh-szlávok kormány, természetesen, ragaszkodva frissen sült szuverenitásához, csek koronájában akarta kifizetni a herceget. A cseh-szláv halóságok felbecsültették a hercegi birtokokot s egy összegben, kerekén 10 millió cseh koronát ajánlottak fel érte.

De Hohenlohe-Schillingfürst herceg általános cseh megbízhatatlanságra nem akarta elfogadni az eddig ismeretlen pénznemet. A herceg kijelentette, hogy nem ismeri el a cseh-szláv kormányt, nem ismeri el ennek a forradalmi kormányzatnak birtokjajáért járó jogait s ugyanígy nem ismeri el a pénzt sem. A herceg kijelentette, hogy csak törvényes régi pénzben, mondjuk, német márkában fogadja el a felajánlott összeget.

A cseh-szlávok kormány viszont tiltakozott s ragaszkodott pénzének érvényességéhez. Hosszu vita indult meg, amelyről csak legutóbb zárt le a cseh kormány olyan értelmű "bölcs" és valóban a helyzet teljes felismeréséről tanuskodó határozattal, hogy a 10 millió márkát mégis hajlandó kifizetni.

Néhány nappal ezelőtt tényleg átnyújtották a hercegnek a 10 millió márkát, de a hatalmas birtok ára most már nem volt elegendő ahhoz sem, hogy Hohenlohe-Schillingfürst herceg, mondjuk, egy másodrendű német vendéglőben rendezzen mezebedeljen.

A jó csak az, hogy Ratibor hercegnek van még miből megebednie még a legelőkelőbb osztályú étközben is, mert szerencsére kiterjedt birtok maradtak a kezei Sziléziában.

HOGYAN DOLGOZIK AZ „UJSÁGÍRÓK EGYETEME”

AZ amerikai élet egyik legfontosabb tényezője a sajtó. Talán senhol a világon nem olyan lényeges közéleti erő, mint épen az Egyesült Államokban.

Igy tehát érthető, hogy tíz évvel ezelőtt a Columbia egyetem kurzus nyílt meg újságírójelöltek részére. Az erre szolgáló alapítványt Pulitzer, a híres magyar származású újságíró tette, aki tisztában volt azzal, hogy mennél intelligensebb, mennél hasznavehetőbb, mennél különb itélőképességgel rendelkező újságírók vannak Amerikában, annál tisztább, annál megbízhatóbb lesz a sajtója.

John W. Cunliffe, a Columbia egyetem zsurnalisztikai departmenájének feje a ma nap jelentette meg évi jelentését. A jelentésben beszámol a tíz év óta működő újságíró tanfolyamról s általában megállapítja, hogy a kurzus ugy az amerikai közélet szempontjából, mint a Columbia egyetem szempontjából nagyszemélyesen bevált.

Jelentésében a többi között a következőket mondja: "Az első esztendőben sok jelöltet kénytelenek voltunk visszautasítani arra való utalással, hogy nem valók az újságíró pályára. Ujabbban azonban mind inkább olyanok jelentek meg, akiknek nemcsak az érdeklődés volt meg az újságírás iránt, hanem a szükséges temperamentum is. Akár mennyire fájdalmasnak hangzott is a kijelentésünk egy-egy nem arra a pályára való jelölttel, kénytelenek voltunk neki megmondani azt, hogy az újságírás erősen vesztélyezett intelligenciát, éles itélőképességet, valam meghatározhatatlan temperamentumot követel a uraságot, akármennyire intelligens, ezekkel a képességekkel nem rendelkezik."

Dr. Cunliffe jelentésében utal arra, hogy a Columbia egyetem elnökének, valamint igazgató-tanácsának az a meggyőződése, hogy inkább kevesebb hallgató iratkozzék be az újságírói fakultásra, mint semhogy az újságírói hivatásra érteketlen emberek hivatkozhassanak arra, hogy az újságírói diplomát ugyan megszerették a Columbia egyetemén, de őrni nem tudnak.

Érdekes, hogy sok nő érez hivatást erre a rögös pályára s így az elmúlt esztendőben a hallgatók közül hetvenkilenc volt a férfi és ötvenegy a nő.

"Kétségtelen — mondja Dr. Cunliffe jelentésében — hogy végezt hallgatóink javarésze az amerikai sajtóban egy helyrekeredett el, hogy munkájuk becsületére válik nemcsak nekik, hanem a Columbia egyetemnek is, ahol a hivatásukra szükséges ismereteket megszerették. Nagy részük volt abban, hogy az amerikai sajtó hangjának nemestítéséhez — legalább bizonyos lapok és folyóiratok esetében — hozzájárultak s elismeréssel kell nekik adóznunk azért is, hogy mindig elismerték azokat az értékeket, amelyeknek megismerésére a Columbia egyetem újságírói fakultása vezette őket."

Dr. Cunliffe ama reményének is adott kifejezést, hogy most már azok is késznek belátják az újságírói fakultás "komoly" voltát, akik elegendő bizonyos szkeptikus álláspontja helyrekeredtek vele szemben s akik azt vallották, hogy a legkülönb akadémia sem tud újságírókat fabrikálni megfelelő "újságírói érzék" nélkül. A jelentésből kiérül, hogy a Columbia egyetem tisztában van ennek az "újságírói érzék"-nek a szükségességével s caskis olyan hallgatókat vesz fel, akikben ez a bizonyos érzék felfedezhető.

Tíz éve működik a Columbia egyetem újságírói fakultása s ez alatt a tíz év alatt ismételtlen is igazolta létét. Pulitzer, az újságírói tudta annak idején, hogy miért hivatalba a róla elnevezett alapítványt. Okos és előrelátó volt a ha érne, neki alkalmazott ép annyit öröme telnek ebben az újságírói fakultásban, mint például Dr. Cunliffenek, aki a jelentést írta.

85,000 EMBER LÁTTA AZ ÖKLMÉRKÖZEST. NEW YORK, szept. 18. Jack Dempsey és Louis Firpo ökölbajnokok mérkőzését az adóhivatal megállapítása szerint 78,011 olyan ember nézte végig, aki megváltotta a belépti jegyért. A többiekkel együtt 85,000 volt a nézőközönség száma.

ELFELEJTETT BANKBETÉTEK

Heverő pénzek a bankban.

A NEW YORKI banktörvények értelmében a bankok és hitelintézetek kötelesek évente kimutatást készíteni azokról a bankbetétekről, részvény osztalékokról és kamatokról, amelyekért a tulajdonos nem jelentkezett. A legutóbbi ilyen kimutatásnak tanúságaképpen nemcsak, hogy a bankbetétekben fekszik ezer dollár, amelyért a tulajdonos nem jelentkezett, hanem, hogy a bankrészvényesek között is akadnak olyan gondatlanok, akik nem törődnek az osztalékaikkal, noha többet közölnek százalékos osztalék is megütelne.

Ott van mindjárt az egyik legnagyobb bank listáján egy bizonyos Margaret Jenkins neve, akinek két bankrészvénye utáni osztaléka immár 1862 óta gyűlnek össze. Összesen százharminöt ilyen fel nem vett osztaléka van és ezekenl újabb két részvény is megütel a régi két részvénye után. Ugyane listán látjuk Thomas Keefe nevét, akinek részvényosztaléka immár 1849 óta gyűlnek egybe, míg Henry Moss részvénye után 1833 óta nem vettek fel az osztalékok. Vagy ott van Johanna Murphy, aki 1825 óta nem törődik az osztalékaival.

A banktisztviselők szerint legtöbb esetben valami tragédia rejtezik a mögött, ha valaki hosszabb ideig nem veszi fel a bankbetéteket, kamatokat, vagy az osztalékokat. Az illető elhal és az örökösök, miután a halál hírtelen következett be, nem tudták, hogy a kamat, betét, vagy osztalék is a hagyatékhöz tartozik. Sokszor megesik az, hogy a bankrészvényeket egyszerűen elégetik, mint értéketlen papírdarabot. Sokszor pedig olyanok kezébe kerülnek, akik nek fogalmuk sincsen azok értékéről. A bankok ugyan mindent elkövetnek, hogy a tulajdonos hollétéit kinyomozzák, azonban ezen igyekeztük sokszor hiábavaló.

As állami törvényhozás azal akar éppen ezen a bajon segíteni, hogy a vonatkozó bankbetéteket éventéknél közhírré tételek s a sajtó útján való publikálását rendel el.

ELFOGTAK AZ ELYRIAI AUTOMOBIL RABLÓKAT. ELYRIA, O., szept. 18. — A Floridai Jacksonvilében elfogták azt a három embert, akik a múlt hetekben automobil szelmeletk ki maguknak Orlando Hurst Buick kereskedésében s amikor Hurst a vadonat új kocsinak kipróbálása végett ki vitte a három "vásárlót" a hátrába, ott aztán megkötözték, elrabolták 40 dollárját, majd kidobták a kocsiból és az új Buick kocsin ki maguk robbantott tava. Floridába mentek, ahol úgy látszik a kocsijuk árulójuk lett.

GLORIA GOULD MÉR FÉRJHEZ MENT. NEW YORK, szept. 18. — Gloria Gouldnak, néhai George Jay Gould többszörös milliós 17 éves leányának ma esküdték örök hűséget a St. Bartholome Chureban Henry Alfred Bishop Jr.

220,000,000 MÁRKAT ADNAK EGY DOLLÁRÉRT. BERLIN, szept. 18. Tegnap új mélyésbe zuhant a márká. Már 220,000,000 márkát adott egy dollárért. A Reichsbank elhatározta, hogy félmilliórdos és egymilliórdos bankjegyeket boosájt forgalomba.

A NAPI ÁRFOLYAM az alapja a mi pénzüldéi árainknak, amikor valaki magyar koronát, jugoszláv dinárt, román leit, csehszlávok, vagy osztrák koronát akar kifizetni a hozzatartozóknak odát. Mithogy a külföldi pénzek ára folyton változik, a napi árfolyamhoz való alkalmazkodással ügyfeleink érdekét a leghatékóabban megvédjük.

KISS EMIL Bankháza 133 SECOND AVE., NEW YORK. 8-ik utca sarkán.

KÉSZPÉNZ DOLLÁR

PIÉTELEK MEGYARORSZÁGON A LEGOLGÓBB ATUTÁLÁS DÍJAK MELLETT PONTOSAN ÉRSZÉKLEZNEK. PÉNZKÜLDEMÉNYEK A MEGSZÁLLOTT TERÜLETRE A LEGALACSONYABB ÁRFOLYAMON.

American Union Bank NÉMETH JÁNOS, elnök

BETEG AZ OLASZ KIRÁLY KÉT LÁNYA.

RÓMA, szept. 18. Viktor király két lánya, Mafalda hercegnő és Giovanna hercegnő súlyos beteg, Mafalda, aki 21 éves, aligha marad életben. A 16 éves Giovanna azonban felépül az orvosok szerint. Humberto trónörökös, aki Nápoly felé volt utban, Civita Vecchiából hívták a huga betegnyágra. Mindkét királyleánynak hastífusza van.

RÁLÓTT A VADÁSNÁK KEZÉBEN LEVŐ MOKUSRA. WOODSFIELD, O., szept. 18. Brady Burkhardt bellairei (O.) lakos mókust lőtt és himbalgáta egy bokor előtt. Clarence Ricer, aki mókusra vadászott, nem látta Bradyt, hanem csak a mókus farkát. Rálőtt s eltalálta a mókust Brady kezével együtt. Bradyt a wheeling körházban ápolják.

IRT-E MÁR az ingyenes árjegyzékért? Ma már tudja egész Amerika magyarságának aprajánja, hogy ha szellemi táplálásra van szüksége, csak a KÉZKÖZI TESTTÉREK könyvtárához kell fordulni, vagy írnia és ott kielégítést tudomoztatni.

Ruttkay Jenő Bankháza 106 Avenue B New York City

ÉP TESTBEN, ÉP LÉLEK. Dr. Berend: A szoptatás... Dr. Bucsnay: A gyermek élete és gyógyítása... Dr. Csapodi: Az ember szeme egészségtana... Dr. Eichenhorst: Az egészséges és beteg szív... Dr. Forrell: Az idegek és a szellem egészségtana... Dr. Horváth: A szép test... Dr. Gravit: A mindennapi élet egészségtana... Dr. Haug E.: A fül egészségtana és beteg állapota... Dr. Horváth: A szép test... Dr. Jaeger H.: A ruházkozás egészségtana...

SÁPADT, HERVADT a szoralmában szenvedő ember arca de bezeg

RÓZSAPIROS azé, aki a gymra rendben tartására, vére tisztítására

PARTOLA CUKORKAT HASENAL. Egy dobozzal 1 dollárért, hatall 5 dollárért kúdt a feltaláló és egyidejű készítő:

PARTOS PATIKA 160 SECOND AVENUE, NEW YORK, N. Y.

KEREKES BROS. Amerika legnagyobb magyar könyv- és szemlétkereskedése 1414 THIRD AVENUE, NEW YORK CITY.

KÖSZVÉNYES EMBERNEK NEM KELL SZENVEDNI

A Remo kanalas köszvény-orvosság ezeken segít már.

Ezer és ezer hálalevél Ameriká minden részéből igazolja, hogy a Remo kanalas köszvény orvosság a ma létező legjobb szer köszvény, hátfájás, nyilalás, oldal szurás, zsigbadas, derékfájás és más hüléslől eredő bajoknál. Tartása állandóan házánál. A mostani időjárás mellett megülhet. Kezdeje azonban a Remo kanalas köszvény orvosságot utasítás szerint használni és nemcsak a hüléslől eredő bajok ellen, hanem a köszvényes betegek megkapja. Vegye a valódit, mert csak ennek a gyógyításában bizhat.

Egy üveg \$1.3 üveg \$2.50, postán \$2.80, 6 üveg a teljes készlet \$5.00. E címen kapja a valódit: Clevelandi Korona Gyógyszertár, 2812 East 99th St., I., Cleveland, O. Más hálával is forduljon bizalommal a patikához.

A menyecske csókja édes, De annál is jobb a négyes

A legjobban fogyó pipadohány a magyarok közt, azért, mert A LEGJOBB.

